

Propozycja programowa

Tropem bohaterów

Referat Wędrowniczy Chorągwi Wielkopolskiej ZHP

Czuwaj!

80 lat temu wtedy nasi rówieśnicy musieli sobie zadać pytanie, czy są gotowi walczyć, a nawet umrzeć za ojczyznę. Odsunęli rozważania na temat własnej przyszłości na rzecz tej jednej, wspólnej pod wolnym biało-czerwonym sztandarem. My dziś mamy ogromne szczęście, że nie musimy stawać przed takimi pytaniami, dlatego naszym obowiązkiem jest wspomnieć tych, którzy przełożyli dobro narodu nad swój. Którzy swój młodzieńczy zapał przekuli w walkę przeciwko okupantowi. Poświęćmy czas na naszych zbiórkach na refleksję na tamten tamtych wydarzeń i spróbujmy zagłębić się w historię Szarych Szeregów w naszych matych ojczyznach.

hm. Marcin Osuch

Członek Referatu Wędrowniczego
Chorągwi Wielkopolskiej ZHP

WSTĘP

A więc wojna!

zaalarmował o wybuchu wojny Józef Małgorzewski, spiker Polskiego Radia, 80 lat temu. "Z dniem dzisiejszym wszelkie sprawy i zagadnienia schodzą na plan dalszy. Całe nasze życie publiczne i prywatne przestawiamy na specjalne tory – weszliśmy w okres wojny. Cały wysiłek narodu musi iść w jednym kierunku. Wszyscy jesteśmy żołnierzami. Musimy myśleć tylko o jednym – walka aż do zwycięstwa."

Dla wielu ludzi audycja radiowa była jedynym źródłem informacji na temat działań wojennych na terenie Polski. Wszelkie codzienne sprawy zostały przedstawione na walkę o zwycięstwo. Także i harcerstwo, które wychowuje nas w duchu patriotyzmu, pod egidą Naczelnej Rady Harcerskiej 27 września 1939 powołało Szare Szeregi – kryptonim konspiracyjny Organizacji Harcerzy ZHP.

Powinniśmy pamiętać o tych młodych ludziach, którzy zdecydowali się walczyć o Polskę za wszelką cenę, nawet życia po to, aby oni i ich potomkowie mogli żyć w wolnym, niepodległym kraju, odbudowanym po zniszczeniach wojennych i silnym gospodarczo. Dziś, 80 lat później w wolnej Polsce, jesteśmy im do zgonnie wdzięczni za ich trud i poświęcenie.

**Dlatego chcielibyśmy zachęcić
Was, aby zatopić się w strumień
historii i podążać tropem bohaterów!**

Cele:

1 Zapoznanie wędrowników z genezą Szarych Szeregów oraz działań Kręgu Akademickiego

2 Odkrycie działań Szarych Szeregów na swoim terenie

3 Poznanie przez wędrowników zbioru postaw, które umożliwiły działalność Szarych Szeregów

4 Wzbudzenie refleksji nad własną postawą

Zadania

Aby podążać tropami zwierząt, należy posiadać wiedzę nt. ich zachowania, zwyczajów, wyglądu by móc właściwie ocenić ślady i dobrze je zinterpretować. Także i tutaj zaproponowane przez nas formy, mogą być wykonane przez Was niezwykle atrakcyjne, ale wpierw muszą być poparte śledztwem, zebraniem danych, pozyskaniem informacji, aby i treść była ciekawa i pozwoliła Wam poszerzyć wiedzę i wzbudzić refleksję nt. Szarych Szeregów.

KROK 1.

Śledztwa

Czy na terenie Waszego miasta/gminy/powiatu istniała jednostka terytorialna Szarych Szeregów?

Czy znacie akcję jakimi się odznaczyli?

Czy może na Waszym terenie żyję członek organizacji albo ktoś bliski z jego rodziny?

Badanie historii wymaga świadectw, dowodów, nigdy nie bazuję na domysłach, a twardych faktach. Dlatego chcielibyśmy, abyście w ramach Kroku 1 pozyskali wiedzę i stworzyli sobie podłoże pod Krok 2. W tym kroku mamy nadzieję, że uda Wam się dowiedzieć trochę o lokalnych Szarych Szeregach. Oprócz tego chcielibyśmy, abyście poznali genezę Szarych Szeregów. Czy słyszeliście o Kręgu Akademickim w Poznaniu, z którego wywodzili się Florian Marciniak, Stanisław Broniewski oraz Leon Marszałek, a więc wszyscy Naczelnicy Szeregów? Geneza powstania jest mocno zakorzeniona w naszym lokalnym, wielkopolskim środowisku i chcemy byście dotarli do źródeł, zanim jeszcze Szare Szeregi zostały zawiązane.

KROK 1.

Śledztwa

Jak to możecie zrobić?

- znajdźcie historyka, dziennikarza lub pasjonata historii II Wojny Światowej i przeprowadźcie z nim rozmowę, zróbcie wywiad lub pożyczcie materiały jakimi dysponują
- odwiedźcie lokalną bibliotekę lub archiwa Urzędu Miasta – możliwe, że znajdziecie tam stare kroniki, zdjęcia, informację, a może nawet dzienniki czy gazety z tamtego okresu?
- wejdźcie w kooperatywę z lokalnym Związkiem Kombatantów lub Weteranów, w ich szeregach zawsze znajdzie kogoś z odpowiednią wiedzą, materiałami albo kontaktami
- skorzystajcie z materiałów Muzeum Harcerstwa, Archiwum Narodowego
- obejrzyjcie wartościowe dokumenty, reportaże, a może znacie jakiś ciekawy kanał na youtube?

Jak widzicie możliwości zdobycia wiedzy jest wiele, a podane przez nas propozycję z pewnością nie wyczerpują wszystkich opcji. Najważniejsze w tym kroku jest to, abyście pozyskali dobre podłoże pod kolejną część.

KROK 2.

Dziś, Jutra, Pajutrze

A teraz wykorzystajcie zdobytą wiedzę. Poznaliście genezę Szarych Szeregów, znacie kontekst Kręgu Akademickiego, wiecie, że na Waszym terenie działały 3 jednostki terytorialne, które odznaczyły się rozbudowaną siatką przerzutu lekarstw i racji żywnościowych dla potrzebujących.

Przyszedł czas, abyście podzielili się tą wiedzą ze swoim lokalnym środowiskiem, ale i resztą Wielkopolski. Mamy dla Was kilka propozycji, jednak wybór formy zależy od Was – zależy nam, aby powstał gotowy, namacalny materiał, z którym można się zapoznać i trafi do Waszych społeczności, a także naszego, wędrowniczego grona.

KROK 2.

Dziś, Jutra, Pajutrze

Dziennik '39

popatrzcie jak wyglądały gazety w II Rzeczypospolitej, jak w tym czasie ewoluował język, o czym pisano w codziennej prasie, jak na co dzień wyglądała cenzura i propaganda. Stwórzcie rozkładówkę jednego wrześniowego dnia 1939 roku, postarajcie się, aby zarówno treść jak i forma możliwie dużo przypominała te z II RP. Może przed stworzeniem przeprowadzicie warsztaty z dziennikarzem lub historykiem?

Audycja

radio stanowiło kluczowy element przekazu informacji w pierwszych tygodniach września'39. Było to najpowszechniejsze medium i docierało do dużego grona odbiorców. Poznajcie kontekst historyczny takich audycji, a następnie stwórzcie swoją własną audycję/reportaż/wywiad, który może nawet przeprowadzicie we własnym, lokalnym radiu?

KROK 2.

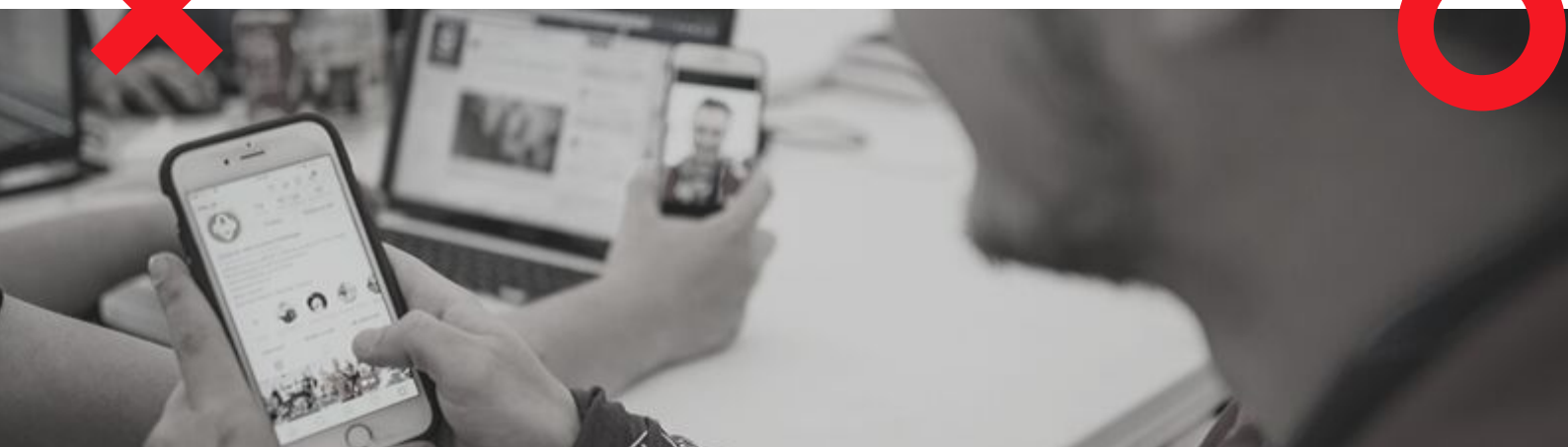
Dziś, Jutra, Pajutrze

Reportaż wideo

widzieliście kiedyś program „Sensacje XX wieku” Bogustawa Wołoszańskiego? A może „Historie bez cenzury” Wojciecha Drewniaka? Stwórzcie scenariusz, znajdźcie scenografię, Wciśnijcie przycisk „Start” i nagrajcie materiał niczym najlepsze reportaże na History.TV.

Tropem bohaterów

każde kolejne pokolenie wie coraz mniej na temat minionych wydarzeń, gdyż świadkowie tamtych wydarzeń odchodzą. Stwórzcie grę miejską skierowaną do młodych ludzi (także niezrzeszonych!) i pokażcie im jak krzewić patriotyczną postawę, czym były Szare Szeregi, jakie idee za nimi stały i czym powinniśmy się od nich inspirować.

f #zhpwlkp

📷 @zhpwlkp